

Arbetsmiljöundersökningen 2011

AM0501

I denna beskrivning redovisas först administrativa och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Allmänna uppgifter	2
A.1	Ämnesområde	2
A.2	Statistikområde	2
A.3	SOS-klassificering	2
A.4	Statistikansvarig	2
A.5	Statistikproducent	2
A.6	Uppgiftsskyldighet	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
A.8	Gallringsföreskrifter	3
A.9	EU-reglering	3
A.10	Syfte och historik	3
A.11	Statistikanvändning	4
A.12	Uppläggning och genomförande	4
A.13	Internationell rapportering	5
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	5
B	Kvalitetsdeklaration	5
B.0	Inledning	5
B.1	Innehåll	6
1.1	Statistiska målstorheter	6
1.1.1	Objekt och population	6
1.1.2	Variabler	6
1.1.3	Statistiska mått	6
1.1.4	Redovisningsgrupper	6
1.1.5	Referenstider	7
1.2	Fullständighet	7
B.2	Tillförlitlighet	7
2.1	Tillförlitlighet totalt	7
2.2	Osäkerhetskällor	8
2.2.1	Urval	8
2.2.2	Ramtäckning	8
2.2.3	Mätning	8
2.2.4	Svarsbortfall	8
2.2.5	Bearbetning	9
2.2.6	Modellantaganden	10
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått	10

<i>B.3</i>	<i>Aktualitet</i>	<i>10</i>
3.1	Frekvens	10
3.2	Framställningstid	10
3.3	Punktlighet	10
<i>B.4</i>	<i>Jämförbarhet och sam användbarhet</i>	<i>10</i>
4.1	Jämförbarhet över tiden	10
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	12
4.3	Sam användbarhet med annan statistik	12
<i>B.5</i>	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	<i>12</i>
5.1	Spridningsformer	12
5.2	Presentation	12
5.3	Dokumentation	13
5.4	Tillgång till primärmaterial	13
5.5	Upplysningstjänster	13

A Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Arbetsmarknad

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Arbetsmiljö

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS): Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Arbetsmiljöverket
Postadress: 112 79 Stockholm
Besöksadress: Lindhagensgatan 133, Stockholm
Kontaktperson: Matts Rydin
Telefon: 010-730 90 00
Telefax: 08-730 19 67
E-post: fornamn.efternamn@av.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: 104 51 Stockholm
Besöksadress: Karlavägen 100, Stockholm
Kontaktperson: Frida Westling
Telefon: 08-506 944 12
Telefax: 08-506 946 52
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99).

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Enligt lagen om den officiella statistiken ska personuppgifter gallras när de inte längre behövs för sitt ändamål. Regeringen eller Riksarkivet får dock föreskriva om undantag från denna skyldighet om det krävs av hänsyn till det nationella kulturarvet eller forskningens behov. Beslut om bevarande är under utredning.

A.9 EU-reglering

Ingen EU-reglering av undersökningen finns.

A.10 Syfte och historik

SCB genomför sedan 1989 Arbetsmiljöundersökningar vartannat år. Liksom tidigare har 2011 års undersökning genomförts på uppdrag av Arbetsmiljöverket. Det som statistiken skall belysa är fysiska och psykosociala arbetsmiljöförhållanden och dess förändringar över tid. Undersökningen har genomförts med liknande metodik sedan starten 1989 men urvalsstorlekarna har varierat något. Vissa av frågorna ställdes även vid en undersökning som genomfördes 1984. Nytt för 2011 års undersökning ett förändrat skattningsförfarande som möjliggör beräkningar av korrekta osäkerhetstal.

Arbetsmiljöundersökningen genomförs genom att tillägsfrågor ställs till ett delurval av dem som ingår i Arbetskraftsundersökningens (AKU) telefonintervju, och via enkäter som skickas till dem som svarat på tillägsfrågorna. De i AKU insamlade uppgifterna kan utnyttjas som bakgrundsinformation bl.a. för att sårredovisa olika grupper i arbetslivet. Resultatet redovisas efter en detaljerad yrkes- och näringsgrensindelning samt efter socioekonomisk indelning, ålder och kön.

Vid arbetsmiljöundersökningen 2011 har det pågått ett experiment med blandad insamling där ett delurval om cirka 40 procent fått möjligheten att besvara enkäten elektroniskt i en webbenkät. Experimentet har genomförts för att utvärdera möjligheten att använda elektronisk insamling i framtida undersökningar.

A.11 Statistikanvändning

Statistiken skall ge underlag för att besvara olika frågeställningar inom arbetsmiljöområdet och ge underlag för prioriteringar av olika arbetsmiljöinsatser. Den skall även ge tillgång till referensdata som kan användas vid lokala kartläggningar samt ge allmän information om arbetsmiljöförhållanden. Användare är i huvudsak departement och myndigheter främst Arbetsmarknadsdepartementet och Arbetsmiljöverket. Arbetsmiljöundersökningen används även inom arbetslivs- och arbetsmarknadsforskningen, av miljömedicinska kliniker, branschorganisationer, arbetsmarknadens parter, företagshälsovården och massmedia.

A.12 Uppläggning och genomförande

Arbetsmiljöundersökningen är en tilläggsundersökning till AKU. Urvalet till AKU består av två delar, ordinarie AKU samt ett extra urval som är riktat till befolkningen ej i arbete. Arbetsmiljöundersökningen går enbart på ordinarie AKU. Vid urvalsdragningen till ordinarie AKU sker en indelning i strata efter län, kön samt åldersgrupp (15-åringar, 16-64-åringar samt 65-74-åringar). Inom varje stratum dras ett obundet slumpmässigt urval (osu). Vart och ett av urvalen, som varje månad år 2011 består av runt 21 500 personer, roteras på så sätt att en åttondel förnyas mellan två på varandra följande undersökningstillfällen. Personer i urvalet intervjuas en gång per kvartal, sammanlagt åtta gånger under två år, varefter de byts ut mot nya.

Urvalet till Arbetsmiljöundersökningen 2011 är ett delurval av sysselsatta 16-64 år som deltagit i AKU för 3:e till 6:e gången under kvartal fyra och som var sysselsatta vid intervjutillfället. Eftersom Arbetsmiljöundersökningen består av ett delurval i AKU skiljer sig skattningarna av antalet sysselsatta från motsvarande skattningarna i AKU. Undersökningens population är samtliga sysselsatta (16-64 år) som är folkbokförda inom landet, drygt 4,5 miljoner individer.

Insamling sker i två delar. Den första delen är en telefonintervju som sker i direkt anslutning till AKU-intervjun. De som slutför AKU-intervjun får sedan frågan om de vill svara på en enkät. Insamlingen via telefon för 2011 års undersökning pågick främst under kvartal 4 år 2011. Enkätinsamlingen påbörjades en dryg vecka efter första telefonintervjun var avslutad och fortsatte till mitten av mars 2012, efter tre påminnelseomgångar. Frågorna i undersökningen avsåg i allmänhet förhållanden under de senaste tre månaderna, för några variabler den senaste 12 månadersperioden. Resultaten har för avsikt att beröra förhållandena under 2011 men insamlingen har en viss överlappning för 2012 men även bakåt i tiden till 2010 för de frågor som berör den senast 12 månadersperioden.

Ett urval av personer som deltagit i AKU men tackat nej till arbetsmiljöundersökningen telefonintervju under oktober och november fick en ny chans att svara på arbetsmiljöenkäten under AKU i januari och februari. I och med att de tackat nej till telefondelen för arbetsmiljöundersökningen under kvartal 4 år 2011 hade de aldrig tidigare fått frågan om att besvara arbetsmiljöenkäten eftersom erbjudandet om att besvara enkäten först kommer efter genomfört

telefonintervju. Detta urval fick nu istället frågan om att besvara arbetsmiljöenkäten efter avslutat AKU-intervju under januari och februari 2012 varpå enkäter skickades till de som tackade ja.

Vid resultatbearbetningen för 2011 samt för det sammanslagna resultatet av 2009 och 2011 har ett nytt skattningsförfarande används vilket har inneburit en övergång från efterstratifiering till skattning av två fas urval med hjälpinformation i båda faserna. Den indelning som tidigare har används vid efterstratifieringen används numera som indelning vid hjälpinformationen i andra fasen.

A.13 Internationell rapportering

Ingen internationell rapportering sker.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

En översyn görs inför varje ny undersökning vad gäller t.ex. aktualitet, som syftar till att (bättre) mäta arbetsmiljöförhållanden som kommit i fokus.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

SCB deklarerar kvaliteten i undersökningar enligt ett kvalitetsbegrepp som består av fem huvudkomponenter:

- (1) **Innehåll**, som framför allt gäller statistikens målstorheter.
- (2) **Tillförlitlighet**, som avser osäkerhetskällor och hur dessa påverkar statistiken.
- (3) **Aktualitet**, som omfattar tidsaspekter som spelar roll för hur väl statistiken beskriver nuläget.
- (4) **Jämförbarhet och sammanvändbarhet**, som avser möjligheter till jämförelser, över tiden och mellan grupper, samt till att använda statistiken tillsammans med annan statistik.
- (5) **Tillgänglighet och förståelighet**, som avser statistikens fysiska tillgänglighet och dess förståelighet.

För mer information om kvalitetsbegreppet för officiell statistik och en mer detaljerad redovisning av innebörden i de fem huvudkomponenterna, se rapporten *Kvalitetsbegrepp och riktlinjer för kvalitetsdeklaration av officiell statistik (MIS2001:1)* i serien *Meddelande i samordningsfrågor för Sveriges officiella statistik*. Publikationen finns att tillgå på SCB:s webbplats.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

1.1.1 Objekt och population

Objektet är individer och populationen omfattar samtliga folkbokförda personer i åldern 16–64 år som är sysselsatta enligt AKU, ca 4,5 miljoner personer.

1.1.2 Variabler

Arbetsmiljövariablerna redovisas efter följande huvudkategorier:

- Allmänna frågor om ditt arbete
- Stress, krav inflytande och sociala relationer
- Arbetsituationen de tre senaste månaderna
- Arbetsställningar och arbetsrörelser
- Fysisk arbetsmiljö
- Utbildning och lärande
- ”Högt eller lågt i tak” på arbetet
- Arbetsmiljöarbetet
- Systematiskt arbetsmiljöarbete
- Företagshälsovård
- Tid för återhämtning
- Sjuknärvaro
- Byte av arbetsuppgifter på grund av hälsoskäl
- Upplevelser av arbetet

Där antalet svarande i respektive grupp är mindre än 100 personer eller där punktskattningen med dess konfidensintervall inte med säkerhet kan sägas vara skiljt från noll, redovisas inte skattningen utan punktmarkeras (.).

Frågorna i Arbetsmiljöundersökningen framgår av kapitel 1 i rapporten som publiceras på Arbetsmiljöverkets webbplats www.av.se.

Arbetsmiljöundersökningen är en tilläggsundersökning till AKU varpå samtliga variabler från AKU finns tillgängliga för specialbearbetningar.

1.1.3 Statistiska mått

Statistiken redovisas som *andelar* samt *antal*. För 2011 års undersökning redovisas osäkerheten kring varje skattning i form av ett 95-procentigt konfidensintervall.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Redovisning sker för yrken, näringsgren, socioekonomisk indelning, kön samt ålder för den sysselsatta befolkningen. För redovisning krävs ett antal på minst 100 svarande.

Där antalet svarande i respektive grupp är mindre än 100 personer eller där punktskattningen med dess konfidensintervall inte med säkerhet kan sägas vara skiljt från noll, redovisas inte skattningen utan punktmarkeras (.).

1.1.5 Referenstider

Insamlingen via telefon pågick främst under kvartal 4 år 2011. Enkätinsamlingen påbörjades en dryg vecka efter första telefonintervjun var avslutad och fortsatte till mitten av mars 2012. Frågorna avsåg i allmänhet förhållanden under de senaste tre månaderna, för några variabler den senaste 12 månadersperioden. Resultaten har för avsikt att beröra förhållandena under 2011 men insamlingen har en viss överlappning för 2012 men även bakåt i tiden till 2010 för de frågor som berör den senast 12 månadersperioden. Datainsamlingen för 2009 års undersökning pågick från början av oktober till början av mars 2010.

1.2. Fullständighet

Undersökningen beskriver arbetsmiljöförhållanden för hela arbetsmarknaden. Resultat för grupper med färre än 100 svarande redovisas dock inte. Regionala redovisningar och för mindre yrkesgrupper kan därför endast göras i begränsad omfattning.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Liksom i stort sett all statistik är även Arbetsmiljöstatistiken behäftad med osäkerhet. I avsnitt 2.2 *Osäkerhetskällor* görs en genomgång av felkällor och deras konsekvenser. De fel som har störst betydelse är urvalsfel (beror på att ett specifikt urval undersökts), bortfallsfel (beror på att svar helt eller delvis saknas för vissa undersökta personer) samt mätfel (beror främst på att frågor och/eller svar missförstås).

Vid bedömning av hur olika fel påverkar statistiken från en undersökning skiljer man på slumpmässiga fel vilka orsakar slumpmässig beräkningsbar osäkerhet hos de skattade resultaten och systematiska fel som påverkar resultaten i en viss riktning.

Det är inte möjligt att på ett tillfredsställande sätt skatta det totala felets storlek. I anslutning till punktskattningarna redovisas dock osäkerhetsintervall, 95-procentiga konfidensintervall som är ett mått på urvalsfelet. (Se avsnitt 2.2.1 *Urval*.) Det är betydligt svårare att ange ett mått för den otillförlitlighet som beror på eventuella systematiska fel (skevhet). Det kräver särskilda, oftast mycket resurskrävande, utvärderingsinsatser.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Storleken på urvalsfelet kan uppskattas från undersökningsresultaten och anges i publikationerna vanligtvis i termer av skattningens konfidensintervall. Ett konfidensintervall med 95 % konfidensgrad är ett mått på sannolikheten att man vid den valda proceduren ska erhålla ett intervall som med 95 % sannolikhet innehåller det sanna populationsvärdet. Approximativa längden av halva 95-procentiga konfidensintervall redovisas i rapporterna.

2.2.2 Ramtäckning

Uppdatering av AKU:s urval sker ca 3 veckor före den aktuella mät månaden med avseende på flyttningar, dödsfall och civilstånds- och medborgarskapsförändringar. Förändringar som sker mellan uppdateringen och intervjutillfället leder till övertäckning (ex. dödsfall eller utvandring). Dessutom uppstår övertäckning genom att Arbetsmiljöundersökningen inte omfattar de personer som vid intervjutillfället varit tjänstlediga eller långtidssjukskrivna 3 månader bakåt i tiden från intervjutillfället. Övertäckningen identifieras och plockas bort ur urvalet och påverkar därför inte skattningarna. Undertäckning är bortfallet för den sysselsatta delen i AKU. Viss undertäckning finns för dem som blivit sysselsatta mellan urvalstillfället och intervjutillfället.

2.2.3 Mätning

Mätfel uppstår om frågorna feltolkas eller om svarspersonen påverkas av intervjusituationen. Storleken på problemen kan vara svåra att uppskatta men omfattningen tros vara liten. Tidigare metodstudier har visat att relativt tillfredsställande svar fås med de frågor som använts.

I 2011 års undersökning genomfördes ett experiment där cirka 40 procent gavs möjlighet att besvara enkät delen elektroniskt medan 60 procent fick besvara en pappersenkät. Anpassningar av frågorna gjordes för att fungera både i papper och på webb. I den genomförda undersökningen har slutsats dragits att mix-mode ansatsen inte påverkar slutsatserna i någon stor utsträckning.

2.2.4 Svarsbortfall

Svarsbortfall, vanligen förkortat till bortfall, uppstår när värde på en eller flera undersökningsvariabler i en undersökning inte kan inhämtas. Saknas alla värden för en person är det frågan om objektsbortfall; saknas enbart vissa värden, handlar det om partiellt bortfall. Fortsättningsvis avser bortfall samma sak som objektsbortfall.

Objektsbortfall kan uppkomma vid flera tillfällen vid arbetsmiljöundersökningen;

- i AKU,
- i tilläggsfrågorna i telefonintervjun
- i enkäten

I AKU finns det dock inga uppgifter om hur stort bortfallet är för delgrupperna sysselsatta resp. ej sysselsatta. Mot bakgrund av bortfallsstudier i AKU uppskattas att ca 10 procent av de sysselsatta bortfallit i AKU-delen av undersökningen 1991. Det kan således antas att bortfallet bland de sysselsatta är något lägre än det totala bortfallet. Arbetsmiljöundersökningen grundas på gruppen sysselsatta. Förutsättningar saknas för att med rimlig säkerhet skatta hur stort bortfallet var bland de sysselsatta 1993-2011.

I samband med AKU-intervjun sorterades de personer bort som var tjänstlediga eller långtidssjukskrivna vid intervjutillfället. Bortfall uppstår i olika steg av undersökningen. De består av vägran, sjukdom, språkproblem, tidsbrist m.m.

Bortfallsfel i skattningen uppstår om undersökningsvariabeln skiljer sig mellan de som har svarat och de som inte har svarat. Bedömningar av bortfallsfelets storlek är i allmänhet mycket svåra att göra. Av naturliga skäl kan man endast i undantagsfall göra empiriska studier av detta. Det handlar då om avstämningar mot uppgifter som insamlats på annat sätt, men i allmänhet är man hänvisad till mer eller mindre välgrundade rimlighetsbedömningar.

För att reducera bortfallets eventuellt snedvridande effekt används en uppsättning hjälpvariabler i estimationen. Arbetsmiljöundersökningen kan beskrivas som ett två-fas-urval där första fasen är AKU-intervjun och andra fasen består av arbetsmiljöundersökningens telefonintervju eller enkät. I första fasen används AKU:s hjälpinformation, det vill säga kön i kombination med ålder, region, födelseland, näringsgrenstillhörighet samt information från arbetsförmedlingen huruvida urvalspersonen är inskriven som arbetslös och arbetssökande eller ej. I andra fasen används hjälpinformation om kön och yrkesgrupper efter SSYK, totalt 45 grupper (24 för män och 21 för kvinnor).

2.2.5 *Bearbetning*

Bearbetningsfel kan uppstå om instruktionerna för dataregistrering, granskning och kodning leder till missuppfattningar.

Intervjudel

Granskning och rättning sker i huvudsak vid intervjun genom logiska kontroller och värdekontroller som finns inbyggda i intervjuprogrammet. Den enda ytterligare registrering som görs hänger samman med kodningen av variablerna näringsgren, sektor, yrke samt socioekonomisk grupp, för mer information se AKU:s beskrivning av statistiken 2011.

Enkät

Elektronisk enkät: Dataregistreringen sker direkt i webbformuläret. Hoppanvisningar mellan olika frågor i enkäten är förprogrammerade och sker per automatik vid svarssituationen.

Pappersenkät

Pappersenkäterna har scannats att kontroller har gjorts för dubbelmarkeringar m.m. och rättningar. Vid databearbetningen har kontroller gjorts för felaktigheter i hopp mellan olika frågor.

2.2.6 Modellantaganden

Arbetsmiljöstatistiken beror inte av andra modellantaganden än de som används för bortfallskompensationen. Antagandena är att svarsbenägenheter verkligen är homogena inom använda svarshomogenitetsgrupper.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Felmarginaler finns beräknade för de andelsskattningar som redovisas i *Statistikdatabasen* (SSD) och i rapporten för 2011.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Undersökningen genomförs vartannat år sedan 1989.

3.2 Framställningstid

Uppgifter publiceras Arbetsmiljöverkets rapportserie Arbetsmiljöstatistik cirka ett halvår efter kalenderårets slut.

3.3 Punktlighet

Publiceringen sker enligt publiceringskalendern för officiell statistik.

B.4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Undersökningen har genomförts med liknande metodik sedan starten 1989, urvalsstorlekarna har varierat något beroende bland annat på att antalet sysselsatta enligt Arbetskraftsundersökningarna varierat.

Vid arbetsmiljöundersökningen 2011 har det pågått ett experiment med blandad insamling där ett delurval om cirka 40 procent fått möjligheten att besvara enkäten elektroniskt i en webbenkät. Experimentet har genomförts för att utvärdera möjligheten att använda elektronisk insamling i framtida undersökningar. Vid bearbetningen av 2011 års undersökning ingår svar som inkommit både via pappersenkät och via webbenkät. I och med experimentet anpassades enkäten för att fungera både som en webblankett och som en pappersblankett. SCB kan inte garantera att undersökningens resultat inte påverkats av de justeringar som gjorts.

Vid resultatbearbetningen 2011 samt det sammanslagna resultatet av 2009 och 2011 har ett nytt skattningsförfarande används vilket har inneburit en övergång från efterstratifiering till skattning av två fas urval med hjälpinformation i båda faserna. Den indelning som tidigare har används vid efterstratifieringen används numera som indelning vid hjälpinformationen i andra fasen.

Förändringar i frågeformulär

Undersökningarna 1989, 1991 och 1993 är i stort sett jämförbara med avseende på variabelinnehåll. I undersökningen 1995 ändrades ett 25-tal frågor. Frågeinstrumentet hölls oförändrat 1997. Varje ny undersökning har sedan inneburit utökningar av antalet frågor. I Arbetsmiljöundersökningarna 1999, 2001, 2003 och 2005 tillkom sammantaget 35 frågor medan 19 utgick. Flertalet av dessa ändringar har varit aktualiseringar dvs. har syftat till att (bättre) mäta arbetsmiljöförhållanden som kommit i fokus för intresset. I och med revideringen inför 2007 års undersökning hade - utöver att frågor har utgått och ersatts av andra - även en omdisponering av enkäten gjorts, och några frågor har flyttats från intervjun till enkäten. I intervjun har vissa frågor fått en annan placering, dvs. föregås av andra frågor än tidigare. Det kan i någon utsträckning ha påverkat resultaten. Rimlighetsbedömningar leder ändå till slutsatsen för nästan samtliga aktuella variabler att dessa förändringar kan stå för någon enda procent i punktskattningarna. I 2009 års undersökning gjordes inga förändringar. Totalt sett kan sägas att det finns en betydande kontinuitet i mätinstrumentet, vilket ger långa tidsserier för variabler inom centrala områden för arbetsmiljö.

I Arbetsmiljöundersökningen 2011 har ytterligare förändringar skett jämfört med undersökningen 2009, förändringarna är främst i layouten av enkäten men även några mindre justeringar i frågor och svarsalternativ. SCB kan inte garantera att undersökningens resultat inte påverkats av de justeringar som gjorts.

Förändringar i insamlingsperiod

1997 ändrades insamlingsperioden för telefonintervjuer från att ha omfattat hela sista kvartalet till att omfatta endast oktober och november. Konsekvenserna av ändringen studerades med hjälp av 1993 och 1995 års undersökningar. Oktober-novemberdelarna av urvalen jämfördes med decemberdelarna för respektive åren. Slutsatserna efter denna studie var att en förändring av insamlingsperiod inte skulle medföra alltför stora störningar i resultaten som helhet. Undersökningen för 2009 omfattade oktober-november 2009 medan 2011 års undersökning åter varade hela kvartal 4 år 2011.

Förändringar i AKU

AKU har genomgått en betydande förändring och EU-anpassning sedan april 2005. Arbetsmiljöundersökningen är främst beroende av om definitionen av sysselsatta skulle förändras. Detta har i huvudsak inte skett, med undantag för att sysselsatta som är folkbokförda i Sverige men har sin huvudsyssla i ett annat land, nu räknas in som sysselsatta enligt AKU. I Arbetsmiljöundersökningens urval har dessa tagits med, dvs. en liten del av deltagarna kommer att referera till arbetsförhållanden i andra länder. I resultatredovisningen har de fått ligga kvar, eftersom deras påverkan av resultaten är ringa.

Förändringar i kodning

Vissa förändringar i själva mätinstrumentet för AKU kan i någon utsträckning påverka vilka som klassificeras som sysselsatta. Bedömningen är dock att det för Arbetsmiljöundersökningens beskrivningar av olika arbetsmiljöförhållanden

torde ha en marginell inverkan.

Från och med 1997 års undersökning kodas yrke enligt Standard för svensk yrkesklassificering (SSYK). Uppgifterna för 1995 har kodats om från NYK83 till SSYK och 1997 års uppgifter har kodats om till NYK83 för att jämförelser skall kunna göras dels på yrkesnivå för en längre tidsperiod, dels för kvinnor och män 1995/1997. Ändringen av standard vid yrkesklassificeringen medförde att förfarandet vid beräkningen av uppräkningsvikterna fick ändras. Tidigare estimationssystem byggde på en efterstratifiering efter kön och yrkesgrupper klassificerade efter NYK med AKU-skattningar av antalet sysselsatta per poststrata som hjälpinformation. Eftersom NYK-klassificeringen byttes mot SSYK fick även estimationssystemet förändras till att bygga på en efterstratifiering efter kön och yrkesgrupper klassificerade efter SSYK. Denna förändring i viktsystemet kan inte göras för undersökningarna före 1997 eftersom ingen kodnyckel finns mellan NYK och SSYK. Det nya SSYK-baserade viktsystemet verkar vid en grov uppskattning endast ge små skillnader i resultatet jämfört med det gamla NYK-baserade.

Under 2009 har en ny standard för klassificering av näringsgren, SNI 2007, tagits i bruk.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Materialet ger goda möjligheter att jämföra arbetsmiljöförhållanden för kvinnor och män i olika åldrar. Även jämförelser mellan olika yrken (yrkesgrupper) och näringsgrenar samt jämförelser grundade på socioekonomisk indelning kan göras när antalet svarande i respektive grupp inte understiger 100.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Arbetsmiljöundersökningen kan sammanvändas med arbetsorsakade besvär eftersom undersökningarnas urval består till stor del av samma individer. Arbetsmiljöundersökningen kan även användas tillsammans med SCB:s arbetskraftsundersökning (AKU).

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Statistiken ges ut i Arbetsmiljöverkets rapportserie Arbetsmiljöstatistik, Rapport 2012:4 och finns som en PDF fil på Arbetsmiljöverkets webbplats <http://www.av.se>. Publikationen finns endast i elektronisk form.

Resultaten från vissa enkätfrågor publiceras i SCB:s *Statistikdatabasen*.

5.2 Presentation

Statistiken presenteras som tabeller, diagram och förklarande text.

5.3 Dokumentation

Statistikens kvalitet beskrivs i föreliggande dokument, *Beskrivning av statistiken (BaS)*. Detaljerad information om mikrodata finns beskrivet i *Dokumentation av mikrodata (MetaPlus)*. Samtliga dokumentationer finns att tillgå på SCB:s webbplats, www.scb.se/am0501.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Primäruppgifterna är skyddade enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Mikrodata som gör identifikation av objekt möjlig lämnas inte ut men avidentifierade uppgifter kan efter särskild prövning utlämnas för forsknings- och statistikändamål.

5.5 Upplysningstjänster

Arbetsmiljöverket (AV), Statistikenheten
tfn 010-730 90 00 AV:s webbplats: www.av.se

SCB, enheten för Demokratistatistik
tfn, 08-506 949 10
SCB:s webbplats: www.scb.se